

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Евелина Милошова, доктор

Относно: конкурс за заемане на академичната длъжност „ДОЦЕНТ“
в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт,
професионално направление 7.6. Спорт,
специалност „Екология на спорта“,
обявен от Национална спортна академия „Васил Левски“
в ДВ бр. 26 от 30.03.2021 г.

Настоящата рецензия е изготвена в качеството ми на член на научното жури във връзка с посочената по-горе процедура за заемане на академична длъжност „доцент“ в съответствие с решение на научния колегиум на катедра „Спортна медицина“ и утвърдено със заповед № ЗП-659 от 02.06.2021 г. на Ректора на НСА „В. Левски“.

В конкурса единствен кандидат е гл. ас. Боян Петров Дойчев, доктор, преподавател в катедра „Спортна медицина“ на Национална спортна академия „Васил Левски“. По процедурата са спазени всички изисквания на ЗРАСРБ, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав на НСА „Васил Левски“.

I. Професионална и научна квалификация

Боян Дойчев завършва средното си образование е през 2000 г. и непосредствено след това започва обучението му в НСА в специалност „Треньор по вид спорт“. Той завършва ОКС „Бакалавър“ през 2004 г. с две професионални квалификации – „Треньор по стрелба с лък“ и „Учител по физическо възпитание“.

В следващите години кандидатът завършва последователно две програми в ОКС „Магистър“ – първата е придобита в НСА през 2005 г. (ПК Магистър по физическо възпитание).

През 2006 г. печели конкурс за редовен докторант в сектор „Екология“ към катедра „Спортна медицина“ на НСА. Междувременно придобива и втората си магистърска степен (2008 г.) от Тракийския университет, гр. Стара Загора (ПК Еколог – Опазване и управление на околната среда).

Дисертационният труд на Боян Дойчев на тема: „Изследване влиянието на някои основни замърсители на атмосферния въздух върху качеството на живот на ученици от два столични района“ е успешно защитен през 2011 г., с което той придобива ОНС „Доктор“.

Привлечен от преподавателската и научна работа, кандидатът заема последователно академичните длъжности асистент (от 2012 г.) и главен асистент (от 2015 г.), след спечелването на конкурси към катедра „Спортна медицина“, сектор „Екология“.

Гл. Ас. Боян Дойчев е член на Българското научно дружество по спортна медицина и кинезитерапия (БНДСМКТ) и на Българската асоциация по геомедицина и геотерапия (БАГТ).

II. Научноизследователска дейност

За настоящия конкурс кандидатът представя 26 научни трудове в това число:

- 1 монография;
- 2 учебника – един самостоятелен и един в съавторство;
- 23 научни публикации в специализирани издания, от които: 3 са публикувани в издания индексирани в Web of Science; 5 са на латиница, а останалите - на кирилица; 10 са самостоятелни, останалите са в съавторство (в 8 от тях е първи автор).

Гл. ас. Боян Дойчев е представил справка за 11 цитирания, от които 2 в чужбина и 7 в България (в т.ч. 1 в монографичен труд и 10 в научни и научно-образователни статии).

Кандидатът участва в разработването на 4 проекта (2 национални и 2 международни), като от тях 2 са научноизследователски и 2 образователни.

Взима участие в общо 24 конгреса, конференции и симпозиуми, от които 19 международни и 5 национални. На тях са изнесени общо 11 научни доклада.

III. Учебно-преподавателска дейност

Гл. ас. Боян Дойчев има 14 години преподавателски стаж в катедра „Спортна медицина“ на НСА „Васил Левски“, от които 5 като редовен

докторант. Той участва в обучението на студенти от ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“.

Ежегодно кандидатът реализира преизпълнение на задължителния хорариум за аудиторна и извънаудиторна заетост. Той преподава:

- 2 задължителни дисциплини в бакалавърската степен на обучение („Екология“ и „Хигиена и екология“) за студенти от ФС, ФП (2-ра спец. „Спорт“) и ФОЗЗГТ;
- 1 избираема дисциплина („Екология“) за студенти от бакалавърска степен на ФП;
- 1 избираем модул („Спорт и околна среда“) в магистърска програма „Спортна журналистика“.

IV. Научни приноси

В съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за приложението му и Правилника за заемане на академични длъжности в НСА „В. Левски“ кандидатът е представил необходимите наукометрични данни, които значително надвишават минималните национални изисквания посочени в закона.

Научните трудове на гл. ас. Боян Дойчев са разнородни по своето съдържание, но всички те засягат екологичната тематика, като преимуществено се разглежда взаимовръзката между околната среда и спортуващия човек. За по-доброто обобщаване на научните приноси, представянето им ще бъде извършено в следните направления:

- Взаимодействие между околната среда и различни видове спорт;
- Екологично възпитание и обучение;
- Екологично въздействие върху здравето и работоспособността на подрастващи;
- Разни.

В направление **„Взаимодействие между околната среда и различни видове спорт“** са включени 12 публикации (I-1.4, I-1.5, I-1.6, I-1.9, I-1.16, I-1.17, I-1.19, I-1.20, I-1.22, I-1.24, I-1.25, I-1.26). Разгледани са разнообразни спортове, които биват практикувани освен като състезателни и като рекреационни – ски-бягане и ориентиране, ветроходство, гмуркане, тенис, коен спорт и

редица други. Освен кратката историческа справка за възникването и развитието на съответния спорт, публикациите имат сходна структура, която разглежда влиянието на спорта върху околната среда, както и обратното – положителните и отрицателни въздействия на средата върху спортуващите. Изключително добре са представени вероятностите за засягане на природната среда, независимо дали се отнася до промяна на брегова ивица, нарушаване на местообитанията на застрашени или не животински видове, промяна във разпространението и разнообразието на растителни видове и т.н. Подробно се разглежда влиянието на спортните съоръжения, транспортните комуникации, антропогенното замърсяване и редица други екологични проблеми, които произтичат от създаването, поддържането и експлоатацията на всички елементи необходими за конкретния спорт. Логично, следват препоръки за избягване или свеждане до минимум на неблагоприятните екологични ефекти.

Направление **„Екологично възпитание и обучение“** включва 5 научни труда – 2 учебника и 3 публикации (I-1.2, I-1.3, I-1.11, I-1.15). Учебникът „Екология“ е предназначен за студенти от НСА, треньорски и педагогически профил, а учебникът „Хигиена и екология“ – за специалистите кинезитерапевти. И в двата учебника подробно са разгледани екологичните проблеми свързани със замърсяването на околната среда (въздух, вода, почви, шумово и радиационно замърсяване), като акцентът пада върху промените в здравето на човека, което реагира негативно на екологичния дисбаланс. Представени са и различните практики, които се използват за опазване на околната среда, а също така природните ресурси, които се използват от населението за отдих, туризъм и спорт. Учебникът „Хигиена и екология“ отделя специално внимание на хигиенните проблеми в специфичните професионални среди (болнични заведения, плувни басейни), където ще премине трудовата реализация на кинезитерапевтите, и начините за тяхното управление.

В една публикация са разгледани основните принципи на понятието „Промоция на здравето“, като те са обвързани с екологичните проблеми на съвременното общество. Една от основните теми тук е повишаване и възпроизвеждане на общественото здраве, цялостното изясняване на т. нар. „медико-

педагогически аспекти на здравното възпитание“, съществена част от което е екологичният му дял.

В друга публикация е представено анкетно проучване сред треньори, относно ролята им на обучаващи и възпитаващи в екологично правилно и отговорно поведение на спортистите.

Като цяло, екологичното обучение и възпитание е представена като неделима част от педагогическия процес, както на спортуващи, така и на неспортуващи в различни възрастови групи.

Публикациите от направлението **„Екологично въздействие върху здравето и работоспособността на подрастващи“** са 5 на брой (I-1.7, I-1.10, I-1.14, I-1.21, I-1.23). В тях са представени поредица от проучвания върху здравния статус, телесните размери и двигателните качества на ученици. Резултатите са обвързани с особеностите на околната среда, като преимуществено се обръща внимание на замърсяванията на въздуха.

При лонгитудиналното проследяване на параметрите на растежа и работоспособността на гимназисти от два региона – гр. София и гр. Бургас (в началото и края на една учебна година) не са намерени разлики в проследените показатели, които да говорят за евентуален ефект на факторите на околната среда. При изследването на учениците с респираторни заболявания от Смолянския регион се отчитат занижени показатели откъм размери на гръдния кош и някои белодробни обеми при тези със заболявания, което се обяснява с въздействието на замърсения с фини прахови частици въздух. В отделна статия подробно са представени негативните ефекти от замърсяванията на въздуха върху дихателното здраве.

Останалите публикации (4 на брой) са от обзорен тип, разнородни по съдържание и ще бъдат разгледани в направление „Разни“ (I-1.8, I-1.12, I-1.13, I-1.18). Две от тях са посветени на политиките на МОК и Олимпийското движение спрямо околната среда и различните документи произтичащи от тях. Като се има предвид важноста ѝ за развитието и оцеляването на нашето общество, околната среда е въведена в Олимпийската харта и днес е призната, като третият стълб на олимпизма, след спорта и културата. Дефиниран е ясен извод за необходимост от гарантиране, че защитата на околната среда е неразделна част от образователните ценности, възприети от младежта чрез спорта.

Другите две публикации разглеждат адаптацията и здравето на човека в контекста на основните екологични системи (Човек-Общество-Природа и Въздух-Земя-Вода), като се въвежда понятието антропо-екология и мястото на спортуващия човек в различните подсистеми свързани със спорта (Спортист-Съоръжение-Място на провеждане; Спортист-Тим-Публика; Атлет-Отбор-Оценители и др.).

Специално внимание заслужава монографията „Екология и спорт“. В първата част подробно се коментират взаимовръзките между спортната активност и въздействието ѝ върху околната среда. Подробно са представени международните политики и правилата, които се налагат при организирането и провеждането на едно спортно събитие.

Във втората част се разглеждат актуални екологични проблеми в спортове, които се практикуват в изкуствени екосистеми (спорт на открито и закрито), в природни екосистеми с ниско и високо въздействие като: тенис, голф, стрелба, колоездене, конен спорт, ветроходство, автомобилизъм, ски бягане и туризъм. Направена е кратка справка за тяхната характеристика, след което се обсъжда специфичното им въздействие върху околната среда. За всеки един от тях са представени целенасочени препоръки, които спомагат за запазване на екологичното равновесие.

V. Заключение

Анализът на документите, представени за участие в тази процедура, ми дава основание за следните изводи:

- Приложените документи отговарят на специфичните наукометрични изисквания на Национална Спортна Академия, приети във връзка със Закона за развитие на академичния състав в Република България.
- Публикациите, представени в настоящия конкурс, са на високо научно ниво.
- Теоретичните и практически приноси, съдържащи се в публикациите на Боян Дойчев, както и неговата преподавателска и експертна дейност, напълно отговарят на съответните количествени и качествени критерии за заемане на длъжността ДОЦЕНТ.

Изложеното по-горе и високата компетентност на кандидата в научната и преподавателската му дейност ми дават основание да гласувам

положително и да предложи на Научното жури да присъди на гл. ас. Боян Дойчев, доктор, академичната длъжност „ДОЦЕНТ“ на НСА „Васил Левски“ в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.6. Спорт, специалност „Екология на спорта“ за нуждите на катедра „Спортна медицина“.

15.08.2021 г.

Рецензент:

/доц. д-р Евелина Милошова, доктор/

REVIEW

By Assoc. Prof. Evelina Miloshova, MD, PhD

Subject: Contest for academic positions 'ASSOCIATE PROFESSOR'

In higher education area 7. Health and sports,

Professional field 7.6. Sport,

Specialty 'Ecology of sport',

Announced by the National Sports Academy 'Vasil Levski'

In the State Gazette issue 26 of 03/30/2021

I present the following review in my capacity as a member of the Scientific Jury, selected by the Department of Sports Medicine for the procedure indicated above and appointed by order № ZP-659 of 06/02/2021 of the Rector of NSA 'V. Levski'.

The single candidate in this contest is Chief Assistant Professor Boyan Petrov Doychev, Ph.D., lecturer in the Department of Sports Medicine at the National Sports Academy "Vasil Levski". The procedure complies with all the requirements of the Act on Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations of NSA "V. Levski".

I. Professional and scientific qualification

Boyan Doychev graduated from high school in 2000 and he starts his studies at the NSA in the specialty "Sports Coach ". He graduated with a Bachelor's degree in 2004 with two professional qualifications - "Archery Coach" and "Physical Education Teacher".

The candidate completed two consecutive programs in the Master's Degree in the following years. The first one is acquired in the NSA in 2005 (Master's Degree in Physical Education).

In 2006 he starts to complete a Ph.D. in the Ecology sector at the Department of "Sports Medicine" of the NSA. Meanwhile, he obtained a second Master's

degree (2008) from the Thracian University, Stara Zagora city (Ecologist - Environmental Protection).

Boyan Doychev's dissertation on "Exploring the impact of some major air pollutants on the quality of life of students from two metropolitan areas" pass successfully examination in 2011, and he acquired the Ph.D.'s degree.

Attracted by teaching and researching, the candidate subsequently held the academic positions of assistant (since 2012) and chief assistant (since 2015), in the Ecology sector at the Department of "Sports Medicine".

Boyan Doychev is a member of the Bulgarian Scientific Society of Sports Medicine and Kinesitherapy (BNDSMKT) and the Bulgarian Association of Geomedicine and Geotherapy (BAGG).

II. Research activity

For the current contest, the candidate presents 26 scientific papers, including:

- 1 monograph;
- 2 textbooks - one self-authored, and one co-authored;
- 23 scientific publications in specialized editions: 3 of which - is indexed of Web of Science editions; 5 - in Latin and the rest in Cyrillic; 10 are self-authored, the rest are co-authored (in 8 of them he is the first author);

A reference for 11 citations is presented by Ch. As. Prof. Boyan Doychev, 2 of which abroad and 7 - in Bulgaria (including 1 in a monograph and 10 in scientific and scientific-educational articles).

The candidate participates in the development of 4 projects (2 National and 2 International), 2 of which are research and 2 educational.

He participates in 24 congresses, conferences, and symposia, 19 - international and 5 - national of which. A total of 11 scientific reports were presented there.

III. Teaching activity

Ch. As. Prof. Boyan Doychev has 14 years of teaching experience in the Department of Sports Medicine of NSA "Vasil Levski", 5 of them as Ph.D. student. He educates students with Bachelor's and Master's degrees.

Every year the candidate realizes over fulfillment of the obligatory schedule for classroom and extracurricular employment. He teaches:

- 2 compulsory subjects in the Bachelor's degree ("Ecology" and "Hygiene and Ecology") for students of Sport's Faculty, Pedagogy's Faculty (2nd specialty "Sport") and Physiotherapy's Faculty;
- 1 elective course ("Ecology") for Bachelor's degree students in Pedagogy's Faculty;
- 1 elective module ("Sports and Environment") in the Master's program "Sports Journalism".

IV. Scientific contributions

Following the requirements of the Act on Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Regulations for its application, and the Regulations for holding academic positions in NSA "V. Levski" the candidate has submitted the necessary scientometric data, which significantly exceed the minimum national requirements specified in the law.

Diverse in their content, the scientific works of Ch. As. Prof. Boyan Doychev all affect environmental issues, mainly considering the environment-athlete relationship. For better summarizing the presentation of Scientific's contributions, will be made in the following areas:

- Interaction between the environment and different sports;
- Ecological education and training;
- Environmental impact on the health and working capacity of adolescents;
- Miscellaneous.

12 publications (I-1.4, I-1.5, I-1.6, I-1.9, I-1.16, I-1.17, I-1.19, I-1.20, I) are included in the "**Interaction between the environment and different sports**" field. A variety of sports are considered, which are practiced not only as competitive but also as recreational - cross-country skiing and orienteering, sailing, diving, tennis, equestrian sports, and many others. Besides a brief historical background on the emergence and development of the sport, the publications have a similar structure that examines the impact of sport on the environment, and vice versa - the positive and negative impacts of the environment on athletes. The probabilities of affecting the natural environment are extremely well presented, regardless of whether it refers to changing the coastline; disturbance of the habitats of endangered or not, animal species; change in the distribution and diversity of plant species, etc. The impact of sports facilities, transport communications, anthropogenic pollution, and several other environmental problems arising from the creation, maintenance, and operation of all elements necessary for a particular sport is examined in detail. Recommendations for avoiding or minimizing adverse environmental effects follow logically.

The field "**Environmental education and training**" includes 5 scientific papers - 2 textbooks and 3 publications (I-1.2, I-1.3, I-1.11, I-1.15). The textbook "Ecology" is intended for students from NSA, studying in sport and pedagogy faculty, and the textbook "Hygiene and Ecology" - for physiotherapists. Both textbooks deal in detail with environmental problems related to environmental pollution (air, water, soil, noise, and radiation), with an emphasis on changes in human health, which react negatively to environmental imbalances. The various practices used to protect the environment are also presented, as well as the natural resources used by the

population for recreation, tourism, and sports. The textbook "Hygiene and Ecology" pays special attention to hygiene problems in specific professional environments (hospitals, swimming pools), and the ways of their management, where the employment of physiotherapists will take place.

The basic principles of the concept of "Health Promotion", and the relation to the environmental problems, are discussed in one article. One of the main topics here is the improvement and reproduction of public health, the overall clarification of the so-called "medical and pedagogical aspects of health education", an essential part of which is its environmental share.

Another article presents a survey among coaches about their role as trainers and educators in environmentally correct and responsible behavior of athletes.

Generally, environmental education and training are presented as an integral part of the educational process, both the athletes and non-athletes in different age groups.

In the field "**Environmental impact on the health and working capacity of adolescents**" there are 5 publications included (I-1.7, I-1.10, I-1.14, I-1.21, I-1.23). They present a series of studies on the health status, body size, and motor skills of students. The results are tied to the peculiarities of the environment, with particular emphasis on air pollution. During the longitudinal monitoring of growth and working capacity parameters of high school students from two regions - Sofia and Burgas (at the beginning and end of one school year) no differences were found in the monitored indicators, which speak of a possible effect of environmental factors.

The measurement of some characteristics of students with respiratory diseases from the Smolyan region reported lower indicators in terms of chest size and some lung volumes in those with diseases, which is explained by the impact of air polluted with fine dust particles. A separate article details the negative effects of air pollution on respiratory health.

The rest publications (4 in number) are overview type, heterogeneous in content, and will be considered in the field of "**Miscellaneous**" (I-1.8, I-1.12, I-1.13, I-1.18). Two articles are devoted to the policies of the IOC and the Olympic Movement towards the environment and the various documents arising from them. Given its importance for the development and survival of our society, the environment was introduced in the Olympic Charter and is recognized as the third pillar of Olympism, after sport and culture. A clear conclusion is defined on the need to ensure that environmental protection is an integral part of the educational values adopted by young people through sport.

The other two articles examine human adaptation and health in the context of the main ecological systems (Man-Society-Nature and Air-Earth-Water), introducing the concept of anthropo-ecology and the place of the athlete in the various subsystems related to sport (Athlete-Facility-Venue; Athlete-Team-Audience; Athlete-Team-Appraisers, etc.).

Special attention is paid to **the monograph "Ecology and Sports"**. The first part comments in detail on the relationship between sports activity and its impact on the environment. The international policies and rules that are imposed when organizing and conducting a sporting event are comprehensively presented. The second part deals with current environmental issues in sports, which are practiced in artificial ecosystems (outdoor and indoor sports), in natural ecosystems with low and high impact such as tennis, golf, shooting, cycling, equestrian sports, sailing, motoring, cross-country skiing, and tourism. A brief reference to their characteristics is made, and a specific impact on the environment is discussed. For each of them, purposeful recommendations are presented, which help to preserve the ecological balance.

V. Conclusion

The analysis of the documents submitted for participation in this procedure gives me grounds for the following conclusions:

- The attached documents meet the specific scientometric requirements of the National Sports Academy, adopted under the Act on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria.
- The publications presented in this contest are at a high scientific level.
- The theoretical and practical contributions contained in the publications of Boyan Doychev, as well as his teaching and expert activities, fully meet the relevant quantitative and qualitative criteria for the position of Associate Professor.

The above and the high competence of the candidate in his scientific and teaching activities allows me to vote positively and to propose to the Scientific Jury to award Chief Assistant Professor Boyan Doychev, Ph.D., academic position "ASSOCIATE PROFESSOR" of NSA "Vasil Levski" in higher education area 7. Health and Sports, professional field 7.6. Sports, specialty "Ecology of Sports" for the needs of the Department of "Sports Medicine".

15.08.2021

Reviewer:

Assoc. Prof. Evelina Miloshova, MD, PhD